

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) योग

परीक्षा : डिसेंबर – २०२३

तृतीय वर्ष

सत्र – ५

विषय:- योग तत्त्वज्ञान (भाग-५) (YC – 501 / YC-5011)

दिनांक : १४/१२/२०२३

गुण : ६०

वेळ : स. १०.०० ते. दु. १२.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
 ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

- प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)
- १) ज्ञान, विज्ञान, अज्ञान स्पष्ट करा.
 - २) गीतारहस्य ग्रंथ कोणी लिहिला ? या ग्रंथाला कर्मयोगशास्त्र हे नाव का दिले आहे.
 - ३) मंत्रयोगाचा अर्थ सांगून मंत्रामध्ये कोणत्या पाच गोष्टी असतातच ते स्पष्ट करा.
 - ४) भगवद्गीतेतील कर्माचे प्रकार वर्णन करा.
 - ५) पंचमहाभूतांच्या अवस्था सांगून यावर संयम केल्याने काय होते ते लिहा.
 - ६) नवविधा भक्ती स्पष्ट करा.
- प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)
- १) श्रवण, मनन, निदीध्यास हे ज्ञान मार्गात का आवश्यक आहेत.
 - २) अष्टसिद्धी सांगा
 - ३) जपसंकल्पना विशद करा.
 - ४) सांख्य दर्शनातील मोक्ष संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्र.३. टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)
- १) भक्ताचे प्रकार
 - २) संयम
 - ३) आत्मज्ञान
 - ४) कैवल्य
-

Translation in English

Sub: Yoga Philosophy(Part – V) (YC-501/YC-5011)

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
- 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.

-
- Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)**
- 1) Explain Dnayan, Vidnayan, Adnayan .
 - 2) Who wrote Gitarahasya Granth? Why is this book called Karmayogashastra?
 - 3) Explain the meaning of mantra yoga and explain the five things in mantra.
 - 4) Describe the types of karma in Bhagwat Gita
 - 5) Explain the Panchmahabhoot siddhi in detail.
 - 6) Explain Navavidha Bhakti.
- Q.2. Answer the following questions in short. (Any Two) (10)**
- 1) Why is Shravan, Manan, Nididhyas necessary in the path of knowledge?
 - 2) Explain Ashta Siddhi
 - 3) Elaborate the concept of Japa (chanting).
 - 4) Explain the concept of Moksha according to Sankhya Darshan.
- Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)**
- 1) Types of Bhakt (devotees)
 - 2) Sanyam
 - 3) Enlightenment (*Aatmdnayan*)
 - 4) Kaivalya
-